

# El treball per projectes

Fer recerca a  
l'educació infantil

Maite Pujol i Mongay



## ÍNDEX GENERAL

Obertura .....	11
<b>1</b> Un cas de llarga trajectòria .....	17
<b>2</b> L'educació infantil en transformació.....	25
<b>3</b> Els projectes, un instrument per entendre, interpretar i construir la realitat .....	35
Introducció.....	36
I. El treball per projectes. Una metodologia per a la recerca .....	39
II. El Treball per projectes. Transformació d'espais i materials .....	43
III. El Treball per projectes. Intervencions en els entorns natural i comunitari ...	57
IV. Art i treball per projectes. Els projectes en llenguatge plàstic .....	67
V. Art i treball per projectes. Els Projectes en els llenguatges plàstic i literari ...	79
VI. Els Ambients. Espais per al Treball per projectes .....	85
VII. Els Tallers integrals. Contextos globals per al Treball per projectes .....	93
<b>4</b> La nova identitat del taller del material gran. Essència i evolució del Treball per projectes	111
<b>5</b> Constants en el procés .....	121
I. El clima a l'escola. Espais i temps per a viure .....	122
II. L'abast dels materials. Oportunitats d'aprenentatge .....	126
III. Protagonismes. Qui aprèn de qui?.....	129
IV. La documentació. Un instrument d'investigació i de canvi .....	133
V. La presència de l'equip i de les famílies. Col·legialitats legítimes .....	137
<b>6</b> Cloenda.....	141
Referències bibliogràfiques.....	147

## ÍNDEX DE LES DOCUMENTACIONS

### CAPÍTOL 3

#### Apartat II

- 1 Quadre dels períodes del pas de la no estructuració a l'estructuració de l'espai
- 2 Selecció d'imatges corresponents al primer període
- 3 Selecció d'imatges corresponents al segon període
- 4 Selecció d'imatges corresponents al tercer període
- 5 Selecció d'imatges corresponents al quart període
- 6-11 Vídeos de diferents Projectes

#### Apartat III

- 12 Documentació en pdf: *MIBA, idees, projectes i invents*
- 13-14 Documentació en pdf i àudio: *Les capses autobiogràfiques*
- 15 Documentació en pdf: *Pati ple de projectes*
- 16-17 Documentació en pdf i àudio: *L'arbre dels drets de l'infant*
- 18 Edició: *Els nostres rodolins*
- 19-20 Edició i àudio: *El nostre pas pel parvulari*

#### Apartat IV

- 21 Documentació en pdf: *Colors, línies, figures i volums*
- 22 Documentació en pdf: *Mons glaçats*

#### Apartat V

- 23 Edició: *Mirem Miró*
- 24 Edició: *Desitjos d'aigua*
- 25 Edició: *El petit príncep*
- 26 Edició: *La força dels llegums, la màgia de les paraules*

#### Apartat VI

- 27 Panells de presentació dels Ambients
- 28 Selecció de planificacions dels Ambients
- 29 Vídeo: *Circuit aeri*
- 30 Documentació en pdf: *Ambient del material petit*

## Apartat VII

- 31 Panell de presentació de la nova identitat del parvulari
- 32 Edició: *Llibre de vida*
- 33 Selecció d'imatges d'espais interiors i exteriors
- 34 Documentació en pdf: *Els esmorzars compartits*
- 35 Panells de presentació de la identitat de cadascun dels Tallers
- 36 Documentació en pdf: *La recerca dels adults*
- 37-44 Documentació en pdf, vídeos i àudios de diferents estades a Tallers
- 45 Selecció d'aportacions a la *Llibreta de descobertes*
- 46 Edició: *Models d'informes*

## CAPÍTOL 4

- 47 Panell de presentació del Taller del material gran
- 48 Selecció d'imatges del Taller del material gran
- 49 Presentació dels elements escenogràfics del Taller
- 50-52 Documentació en pdf i vídeos de diferents estades al Taller del material gran

# Obertura

El llibre que teniu a les mans neix de la necessitat de fer una recopilació contextualitzada d'un projecte pedagògic transformador desenvolupat a l'etapa d'educació infantil de l'escola Les Pinediques de Taradell. Pretén aportar, doncs, el testimoni d'una trajectòria concreta que, al mateix temps, pot oferir pistes per a aprofundir i avançar en l'anàlisi de l'educació infantil avui.

Són molts els laberints personals i professionals, plens de trobades, amistats, debats, dubtes i interrogants no resolts. Camins enrevessats, moltes vegades, que impliquen adults<sup>1</sup> i infants que es demostren a si mateixos que són capaços de fer-se preguntes que els permeten transitar a través de les cruïlles de les accions i del pensament. Infants i adults que tenen el coratge de prendre decisions i de buscar alternatives imaginatives per a respondre constantment les preguntes que es presenten en les diverses situacions. Aquest és un context que reivindica l'escola com a lloc per a la recerca, entesa com una estratègia de reconeixement de:

- els processos d'experimentació que es nodreixen de la curiositat, de l'observació i dels llenguatges expressius;
- les diferents maneres d'acostar-se a allò conegut i a allò desconegut;
- els diferents llenguatges amb què un fenomen pot ser representat i comunicat;
- un context predisposat de manera que permet als seus habitants de definir-se en retrats singulars i no pas en identitats predefinides;
- els paral·lelismes entre infants i adults durant la recerca mateixa.

Per tant, la recerca entesa no tant com una metodologia demostrativa sinó creativa, que revalorava les particularitats individuals i de grup (d'infants i d'equip d'adults) al llarg del procés d'ensenyament-aprenentatge. En definitiva, la recerca com a pràctica educativa que planteja dues grans qüestions:

- Com es poden respectar i alhora potenciar les diferents modalitats de conèixer, de comunicar i d'expressar-se dels infants d'educació infantil?
- Quines són les estratègies, els agents, els processos i els entorns adequats per a fer de l'escola un context per a la recerca d'infants i adults?

---

1 La paraula adult fa referència a les persones adultes.

Aquestes preguntes poden trobar resposta a través de la metodologia del Treball per projectes, la qual esdevé idònia per a la recerca. Una metodologia que pretén acollir els estils individuals dels infants, llurs estratègies d'aprenentatge, llurs imaginaris, llur manera de relacionar-se i que, per tant, ajuda a respectar les actuacions individuals en el marc de l'activitat col·lectiva. A partir del que s'ha après, i de ser crític amb les pròpies accions i les dels altres, s'obren portes a noves situacions i es respecten els estils cognitius, les capacitats, els gèneres i els orígens.

Expressar, comprendre i compartir les descobertes suposa un treball intens, acurat i constant durant el qual els infants, juntament amb els adults, expressen els seus coneixements, motivacions, sentiments, propostes i criteris, gràcies al fet que l'escola ho facilita privilegiant procediments, propiciant estratègies i oferint als infants la possibilitat de conèixer nous llenguatges.

En els dos primers capítols del llibre es situen els contextos, local i global, que permeten ubicar aquest trajecte pedagògic en una època i en un lloc, perquè res succeeix en el buit. Aquest llibre també pretén situar el Treball per projectes com a fil conductor de la recerca a l'escola, il·lustrant-ho a través de múltiples i variades experiències en diferents camps del coneixement i a través de diferents llenguatges expressius durant un període de trenta-cinc cursos escolars consecutius. Així doncs, en el capítol tercer es presenten les diferents modalitats del Treball per projectes a partir, primer, d'una conceptualització pedagògica (orbit). Seguidament se n'especifiquen les decisions organitzatives i metodològiques de la realització pràctica (trama), i s'inclou una selecció de documentació que la il·lustra, a la qual s'accedeix a través dels diferents codis QR que es van trobant. En el capítol quart s'hi exposa l'actual Taller del material gran. Se li ha reservat un capítol específic, per la seva significació en la preservació i evolució del Treball per projectes al parvulari de Les Pinediques. El capítol cinquè detalla, de forma breu, cinc elements transversals, cinc constants presents en tot aquest trajecte pedagògic. El llibre es tanca amb unes reflexions a tall de conclusions i un capítol de referències bibliogràfiques.

El bagatge pedagògic acumulat que hi ha al darrere de tot el trajecte ha suposat una font inesgotable d'inspiració i de fonamentació, i ha estat essencial la consulta de tota la documentació elaborada per l'equip docent al llarg dels anys i dels diaris professionals, una eina inestimable de memòria i de reflexió.

Les mestres que han passat pel parvulari de les Pinediques de Taradell han contribuït que aquest fos realment un context per a la recerca d'infants i adults. Per tant, aquesta és una trajectòria que no ha estat feta en solitud sinó que ha estat compartida amb moltes persones, i és fruit d'un treball de reflexió constant.

La idiosincràsia del projecte pedagògic del parvulari<sup>2</sup> de Les Pinediques fa que la documentació formi part de la vida de l'escola, incloent-hi, és clar, les famílies, perquè col·laboren en moltes intervencions i en la quotidianitat en ella mateixa. Per tant, des d'aquest punt de vista, la documentació que es recull prové d'un treball tant individual com d'equip i forma part, també, d'un patrimoni col·lectiu i compartit.

---

<sup>2</sup> Tot i que el concepte parvulari té una connotació tradicional, el mantinc perquè és el nom que a l'escola Les Pinediques de Taradell es fa servir per a denominar el segon cicle d'educació infantil i l'edifici on aquest s'ubica. És un nom pròper i popular en la comunitat educativa d'aquest centre i en el poble.